

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. De Commodato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

gitur, & quia maior culpa est, pœna gemi-
natur. Actio depositi contraria deposita-
rio datur, & illius hæredibus adversus de-
ponentem, & hæredes de recuperandis
expensis in re deposita factis. Interdum
quoque ad interesse, ut si servum furem
sciens quis deponat, isque damnum infe-
rat depositario, de quo *V. Azo in Sum.*
Melon. n. 25. Tholos l. 24 c. 4 sub init. Ma-
nuch de arbit. Casu 208. num. 28. Schnei-
devv. l. 4. Inst. tit. 6. h. 5. Denique scien-
dum, quòd actio depositi directa infamat
condemnatum. *l. 1. ff. de his, qui notantur*
infam. & l. Qui depositum 10. C. eod. Agi-
tur enim de fide rupta. Condemnatus
autem actione contraria depositi non ef-
ficetur infamis, quia non condemnatur de
fide rupta *di. le. depositum. & ibi DD.*

§. II.

De Commodato

Commodatum, quasi commo-
gratis datum est. Contractus, quo
rei aliqua gratis datur alteri ad certum
usum vel usus gratia alicui rei quoad for-
lum usum eumque certum, & determina-
tum. *Glo. in c. 1. de Commodato. Hostiens.*
Angel. Silv. Armilla. Dicitur 1. *Gratuita*
gratia ut distinguatur à locazione, in qua
merces requiritur. 2. *Alic. rei* puta, mo-
bilis, vel immobilis, maxime non con-
sumptibilis usu. Consumptibilia verò vix
commodantur, nisi forte ad ostentatio-
nem, usum videlicet quemcumque qui nõ
sit consumptio *l. 3. §. ul. & l. seq. ff. Commo-*
n. 3. Ad solum usum, ut differat à donatio-
ne, & mutuo, in quibus traditur etiam do-
minium rei, deposito item & pignore, in

quibus nec dominium, nec usus transfer-
tur. 4. *eumque certum.* ad differentiam
precarii, ubi usus incertus & indetermina-
tus, est, *Silv. V. Commodatum num. 1.*
Mol. disp. 294. Igitur ad substantiam cõ-
modati hæc pertinent. 1. ut qui commo-
dat rem alteri, etiam tradat. *l. obligamur.*
ff. de act. & oblig. 2. ut sit consensus con-
tractantium. *l. 1. §. adeo ff. de pactis. 3.* ut
dominium rei commodatæ non transfe-
ratur in accipientem. *l. rei commodata. ff.*
h. t. 4. Ut eadem specie res domino suo
reddatur, vel ut Philosophi loquuntur, ea-
dem numero res. 5. ut commodeur sine
pretio & mercede. *Ibid. V. Commodata.*
6. ut detur ad usum aliquem specialem &
ad determinatum tempus expresse vel ta-
cite. *Glo. in c. 1. & l. In commodato. ff. hoc.*
t. Laym. l. 3. Tr. 4. c. 14. Romanus Consil.
500. Tuschus Concl. 480. Filliut. Tract. 34.
c. 8. num. 176.

II. Dividitur Commodatum 1. ex par-
te rei, seu materia. Vel enim mobilis est,
ab alio, ut instrumenta, & suppellectilia,
vel movens seipsam, ut servus aut pecus,
vel immobilis, ut campus, fundus: incor-
porales quoque, ut iura, & servitutes, ius
utendi, usus, ius habitandi in do-
mo, villa, castro, & sim. Nec sacras exclu-
do, dummodo ad usum factum dentur.
Aliena non licet commodare. 2. ex parte
finis seu usus ad quem res commodatur.
Alius enim est usus, qui locum ha-
bet in rebus frugiferis: alius usus, qui in re-
bus utilibus non frugiferis, ut equo, veste,
& similibus consistit. Hic verò aut certus &
determinatus est, ut si equum commodes
pro itinere Romam usque: vel incertus, ut
si relinquis voluntati, ac beneplacito
Commodatarii. *42. 3. l. 7. c. 4. 3. dividi-*
one rei

raturatione temporis. Datur enim vel ad
 certum tempus expressum puta, mensem,
 aut annum vel indeterminate, donec ex-
 pediatur negotium, ut si librum commo-
 des ad describendum. 4. ratione personæ,
 Vel enim sit gratia accipientis tantum, ut
 communiter accidit, vel gratia dantis, ut
 si sponsæ commodetur aliquid pro orna-
 tu, ut ad se maiore cum pompâ deduca-
 tur: vel denique utriusque gratia, ut si quis
 det vasa aurea & argentea Titio volenti
 communem amicam convivio excipere.
l. in reb. §. hac ita. l. si ut certo. §. interdum.
ff. de Garc. c. 5. n. 3. & seq. Azor lo. cit. Fil-
liut. Tract. 34. c. 8. num. 179. Silo. num. 2.
Emm. Sa num. 4. Escobar Tract. 3. Exam-
2. c. 4.

III. Commodantis officium est. Primò,
 monere eum, cui commodat de vitio, aut
 defectu rei commodatæ, ut si equus calci-
 trans, aut bos cornupeta est. Cum enim
 beneficium præstare se profiteatur, con-
 veniens est, de damno contingente, quo-
 ad fieri potest securum reddere. *Conna-*
nus l. 7. c. 3. n. 6. Secundò solvere expensas
 extraordinarias, quas in reparationem
 rei commodatæ commodatarius fecit,
 ut si pars ædificii collapsa fuerit, vel ager
 alluvione divulsus. Sed damnum sua cul-
 pã enatum, ut minores expensas quoque
 commodatarius præstabit. Alendus enim
 equus est, & mandanda domus &c. *Tertio*
 non licet commodatum ante tempus cõ-
 stitutum repetere: alias in damnum, & in-
 teresse damnabitur. Quamvis contractus
 sit gratuitus, obligat tamen ex iustitia ad
 servandam p̃missionem quemadmodũ
 in simili de donatione diximus. *it. l. §. 5. l.*
in commodato §. sicut ff. de h. t. & c. un. eod.
Groz. c. 5. n. 7. Armilla V. Commodatum

nu. 3. Contingere nihilominus casus po-
 test, in quo Commodans licetè revocet,
 quod commodavit, puta, si grave dam-
 num immineret. Præsumitur enim eius-
 modi casus excepisse, quibus prævis ni-
 hil commodasset, cum in locationibus
 idem concedere oportet. *Angel. n. 4. Silo.*
eod. Mol. disp. 294. Emm. Sa. V. Commo-
datum Filiut. l. cit. n. 180. contra Navarr.
c. 17. n. 182. Layman l. 3. Tr. 4. c. 14. n. 2.

IV. Ad ea, quæ Commodatarius præ-
 stare tenetur, pertinet. 1. non excedere
 usum, & tempus præscriptum. 2. ut post
 præscripti temporis lapsum restituat, ean-
 dem, ut acceperat specie, seu numero. 3.
 non deteriorem fraude aliqua, vel dolo
 factã, quod fiet, si non minore cura quam
 res proprias conservavit. 4. damna com-
 pensabit, si quæ per culpam aut dolum il-
 lata sunt. *l. in reb. 18 ff. Commodati.* An
 verò retinere liceat rem sibi commoda-
 tam loco debiti, ambiguum est: Iure Co-
 dicis veritum esse legis ultima de *Com-*
modato textus indicat. *Prætextu debiti re-*
stitutio commodati non probabiliter reu-
satur. Et communiter ita sentire DD. as-
 serit *Petrus de Onnate disp. 43. de Contra-*
ctibus Sect. 6. num. 105. Molina Disp. 297.
l. eff. c. 27. Dub. 3. Reginald. l. 25. Tr. 6. num.
471. Laym. l. 3. Tr. 4. c. 14. n. 2. Az. 3. l. 7. c. 7.
p. 7. ubi Armillam erroris arguit, & com-
 pensationem debiti in *Commodato* lo-
 cum habere docet, quod secundum Ius
 naturale verum credo.

V. Quando in solius commodatarii, ut
 communiter amat fieri, res commoda-
 data est, & patitur læsionem aliquam,
 commodatarius de culpã latã, levi & le-
 vissima tenetur, quia eandem illi quã reb.
 propriis curam, & custodiam debet. *l. cit.*

In reb. ff. h. c. VVesenbec. l. 13. ff. de. 6. num. 8.
 Delata & levi, si tenebitur, in utriusque
 utilitatem fuerit constitutum. Casus for-
 titos non præstabit, nisi vel ad usum non
 concessum adhibuit, vel in culpabili mo-
 ra fuit. Qui sine casu fortuito. *Barb. in*
l. de Commod. c. an. nu. 7. Si alicui ait Ca-
 ius in l. cit. argētum commodavero, quod
 is amicos ad cenam invitaturum se dice-
 ret, & id peregrè secum portaverit, sine
 ulla dubitatione, etiam piratarum & la-
 tronum, & naufragii casum constare de-
 bet. Quid autem faciendum sit, cum &
 tua & commodatoris res in pari discrimi-
 ne versatur, nec simul utraq; servari po-
 test, ex §. prec. nu. 11 liquet. *Vallensis l. 3. et*
15. n. 3. Barb. in Prætermis. h. t. & in c. 3. de
Precario.

VI. Quod in Reg. Iuris 25. de R. I. in 6.
 dicitur mora sua cuiuslibet est nociva, com-
 modatarius imprimis stringit. Nam si ul-
 tra tempus concessum, vel extra usum de-
 terminatum, non restituit, quamvis levissi-
 ma culpa fuerit, ad omnia damna inde
 secuta tenetur, etiam lucri cessantis, sup-
 ponendo rem acceptam esse in solius ac-
 cipientis commodum. Quod si pertina-
 citer usque ad sententiam condemnato-
 riam retinere ausit, non solum ad restitu-
 tionem rei, sed etiam valorem ipsius ob-
 ligatus est. Mora non culpabilis à com-
 pensatione lucri cessantis, & damni emer-
 gentis excusat. Nam quicumque res suas
 petenti commodatò tradit, eo ipso cen-
 setur exponere se periculo casuum non
 prævisorum, adeoque nemini innoxio
 impurare potest. *Decius in Reg. Vnicuique*
ff. de Reg. Iur. Azor. III. l. 7. de Commod.
c. 9.

VII. Ex commodato duæ actiones o-

riuntur, Directa & Contraria. Directa tam
 habet Commodator adversus commo-
 datarium, & hæredes ipsius. 1. ad restitu-
 tionem rei commodata finito ipsi us ut u. 2.
 ad æstimationem rei, cum res perit, et com-
 modatarii dolo, aut culpa. 3. ad inter esse
 propter deteriorationem. *l. sec. l. mibi. 3. §. se*
reddita ff. h. c. ubi Paulus Castrens. id ver-
um esse tradit. quando de peritorem rem
esse factam Commodator ignoravit: aliàs
videretur remississe. l. Qui si bi §. 1 ff. de solu-
tion. Contraria actio competit Commo-
datario ad repetendam magnas impensas
in re commodata factas: Item si sciens
Commodator vasa vitiosa commodavit,
quo factū, ut infusa corrumpereantur. di. l.
In reb. §. possunt. ff. h. c. Azor in summa l. 4.
et. 25. Onnatius Disp. 43. §. 3. Az. III. l. de
Commodato 7. c. ult. Schneidewin. l. 3. in-
stit. et. 15. §. Item is qui. VVesenbec. &
Vallens. ibid. Reginald. l. 25 Tr. 6. c. 35. nu.
472. Laym. l. 3. Tr. 4. n. 14. n. 3. Oldendorp.
classe quarta, Actione 15. VVesenbec. l. 13. ff.
et. 6.

§. III.

De Precario.

I. Precarium est Contractus, quo res
 aliqua petenti ad usum conceditur,
 tamdiu, quamdiu non revocaverit is, qui
 concessit. *l. 1. ff. de Precario. & c. ultimo*
cod. Cuiacius in l. 4. §. ul. de usuc. Vnde
statim apparet liberalitatis quandam spe-
ciem esse iure gentium receptam. A com-
modato differt, quòd hoc ad certū usum
& certum tempus expressum, vel tacitum
conceditur: precarium verò non ita, sed
pro libitu dantis revocatur. Quòd si con-

Ggg. tingat